MARŢI OAMENI SÎNT SPARŢI, MIERCURI OAMENII SÎNT CERCURI

— “The Sliced-Crosswise Only-On-Tuesday World” 1971 —

de Philip José Farmer

Traducerea: Ion Doru Brana

SĂ AJUNGĂ în Miercuri era aproape imposibil. Tom Pym visase să locuiască în alte zile ale săptămînii. Ca mai toţi oamenii cu puţină imaginaţie. Dealtfel, era o temă pe care o exploatau unele piese de televiziune. În două dintre ele jucase şi Tom Pym. Dar, în fond, nu dorea cu adevărat să părăsească lumea în care trăia. Pînă în ziua cînd i-a ars casa.

Era ultima dintre cele opt zile de primăvară. De cum se trezi, văzu, prin geamul uşii, cenuşa şi pompierii. Un om îmbrăcat în costum de azbest îi făcu semn să rămînă înăuntru. După un sfert de oră, un altul îi arătă că nu mai era nici un pericol. Apăsă pe buton şi uşa se deschise imediat. Se cufundă în cenuşă pînă la glezne; o simţi caldă încă, sub crusta subţire şi umedă de la suprafaţă.

N-avea nici un rost să întrebe ce se întîmplase, dar o făcu în mod automat.

— Vreun scurtcircuit, presupun, răspunse pompierul. De fapt, nu se ştie precis. Dezastrul s-a constatat cu puţin după miezul nopţii, între momentul cînd Lunea părăseşte pista şi cel în care preluăm noi ştafeta.

Tom Pym îşi spuse că era o treabă destul de curioasă să fii pompier sau poliţist. Orarele lor erau atît de diferite — chiar dacă rămîneau limitate de bariera de la miezul nopţii.

Între timp, ceilalţi ieşiseră şi ei din petrificatoare, sau din „sicrie”, cum li se mai spunea. Numai şaizeci rămaseră ocupate.

Toată lumea trebuia să ponteze la opt fix. Se văzură nevoiţi să aştepte orele de timp liber ca să-şi procure haine şi locuinţe noi, deoarece studioul de televiziune la care lucrau era în întîrziere cu pregătirea programului special a cărui premieră avea loc peste 144 de zile.

Îşi luară micul dejun la un post de ajutor. Tom Pym întrebă pe un maşinist dacă avea idee de vreo locuinţă convenabilă. Bineînţeles, guvernul i-ar fi găsit o casă, dar asta nu însemna că ar fi avut grijă să fie şi una comodă.

Maşinistul îi vorbi de un imobil situat doar la şase străzi de fostul său domiciliu. Murise un machior şi, din cîte ştia el, locul mai era liber. Cum momentan nu era nevoie de el, Tom Pym se repezi la videofon, dar o înregistrare îl informă că biroul nu se deschidea decît la ora zece. Înregistrarea oferea spectacolul unei roşcate frumoase, cu ochi de smarald şi voce senzuală. Tom ar fi fost mai impresionat dacă n-ar fi cunoscut-o

dinainte. Jucase alături de el în două piese în care deţinuse roluri mărunte, iar vocea seducătoare nu era a ei. Şi nici culoarea ochilor.

Reveni la ora prînzului, obţinu legătura după zece minute de aşteptare şi-şi prezentă cererea unei oarecare doamne Bellefield. Doamna Bellefield îi reproşă că nu videofonase mai devreme; nu era prea sigură că va mai putea face ceva în cursul aceleiaşi zile. Tom încercă să-i explice situaţia sa, apoi renunţă. Bandă de birocraţi! Seara, se prezentă la un azil de ajutor, avu drept la cele patru ore de somn reglementare sub cîmpul inductor care-i acceleră activitatea onirică, se sculă şi se duse să se închidă într-un cilindru cu eternium. Vreme de zece secunde privi prin uşa transparentă siluetele imobile din interiorul celorlalţi cilindri, pe urmă apăsă pe buton. Circa cincisprezece secunde mai tîrziu se scufundă în inconştienţă.

Trebui să-şi petreacă încă trei nopţi în petrificatorul public. Trei zile de toamnă se scurseseră; nu mai rămîneau decît cinci. Deşi asta n-avea cine ştie ce importanţă aici, în California. Pe vremea cînd locuia la Chicago, iarna părea o pătură albă scuturată cu furie. Primăvara era o explozie de verde. Vara, un tunet de lumină şi o suflare de foc. Toamna, o tumbă de măscărici beat, în costum pestriţ.

În a patra zi, un aviz îi aduse la cunoştinţă că se putea muta în casa pe care şi-o alesese. Fu extrem de surprins şi extrem de bucuros. Cunoştea cel puţin zece persoane care îşi petrecuseră un an întreg — în jur de patruzeci şi opt de zile — aşteptînd într-o instituţie publică. Se mută în cursul zilei a cincea, cu încă trei zile de vreme bună la dispoziţie. Era însă nevoit să-şi consacre cele două zile de concediu cumpărării de îmbrăcăminte, aprovizionării şi cunoaşterii celorlalţi locatari. Uneori regreta faptul că se născuse cu o fire activă. Cei de la televiziune se aflau pe baricade cinci zile de-a rîndul pe săptămînă, cîteodată şi şase, în vreme ce un instalator, de pildă, nu lucra decît trei zile din şapte.

Casa era la fel de mare ca şi cea dinainte, iar cele şase cvartale suplimentare pe care trebuia să le parcurgă aveau să-i facă bine. Împreună cu el, clădirea adăpostea opt persoane pe zi. Îşi făcu apariţia spre seară, se prezentă şi cunoscu o locatară, Mabel Curta, care lucra ca secretară la un producător şi care îl puse la curent cu rutina casei. După ce se asigură că

petrificatorul său fusese transportat în sala special rezervată, Tom fu în măsură să se destindă un pic.

Devenită ghidul lui oficial, Mabel Curta îl însoţi în sala petrificatoarelor. Era o femeiuşcă durdulie de vreo treizeci şi cinci de ani (socotind numai zilele de marţi). Divorţase de trei ori şi căsătoria nu mai prezenta pentru ea nici un interes, decît, fireşte, în cazul în care ar fi tras un loz cîştigător. Tom era şi el în curs de divorţ, dar nu suflă nici o vorbă.

— Să dăm o raită şi prin camera dumitale, spuse Mabei. E mică, dar liniştită, slavă Domnului.

O luă înainte, apoi se opri. Se întoarse din pragul uşii şi întrebă:

— Ce este?

— Fata asta...

Şaizeci şi trei de cilindri cu eternium îşi înălţau formele cenuşii în jurul lui. Stătea nemişcat, contemplînd fata închisă în cel mai apropiat.

— Doamne, ce frumoasă e!

Dacă Mabel simţi vreo fărîmă de gelozie, nu lăsă să se vadă nimic.

— Nu-i aşa?

Fata avea păr lung, negru, uşor ondulat, un cap de o frumuseţe tulburătoare, exact ce trebuia unde trebuia şi picioare interminabile. Ochii îi erau deschişi; în lumina palidă păreau violeţi. Era îmbrăcată într-o rochie uşoară, din ţesătură argintie.

Placa fixată deasupra uşii indica starea civilă. Jennie Marlowe. Născută în 2031 la San Martino, California. Ceea ce însemna că avea douăzeci şi patru de ani. Actriţă. Necăsătorită. Cetăţeană a zilei de Miercuri.

— Ei, ce ai? întrebă Mabel.

— Nimic.

Cum să-i spună că era bolnav de dorinţă, o dorinţă care nu va putea fi satisfăcută niciodată? Că se îmbolnăvise la vederea unei asemenea frumuseţi!

Căci soarta ne orînduieşte vrerea.
Cine n-a iubit la cea dintîi privire?

— Ce?! exclamă Mabel. Apoi pufni în rîs. E o glumă?

Nu era cazul să se simtă ofensată. Ştia că Jennie Marlowe avea tot atîtea şanse la titlul de rivală pe cîte ar fi avut dacă ar

fi fost moartă. Şi avea dreptate. Iar el ar face mai bine să se ocupe de locuitorii lumii sale. Mabel nu era chiar urîtă, părea afectuoasă şi, cu cîteva păhărele în ajutor, destul de excitantă... Coborîră în sala televizorului după ora 18. Se adunaseră aproape toţi locatarii. Unii cu căştile pe urechi, ceilalţi mulţumindu-se să privească ecranul şi să discute. Era ora telejurnalului. Toată lumea se informa despre cele petrecute marţea trecută şi în cursul zilei. Preşedintele Camerei avea să se retragă după expirarea actualului mandat. Îşi trăise traiul şi recenta deteriorare a stării sănătăţii sale continua să fie îngrijorătoare. Urmă o imagine a cimitirului familial din Mississippi, înfăţişînd piedestalul ce-i fusese rezervat. Cînd ştiinţa va fi rezolvat problema întineririi, avea să fie trezit din somnul său de piatră.

— Vai, ce bine! făcu Mabel, foindu-se pe genunchii noului ei amic.

— Oh, într-o zi se va realiza şi asta, spuse el. Sîntem deja pe drumul cel bun; savanţii au reuşit să oprească procesul de îmbătrînire la iepuri.

— N-ai înţeles ce-am vrut să spun, zise ea. De bună seamă că vor sfîrşi prin a descoperi un mijloc ca să întinerească oamenii. Dar după aceea? Crezi că vor readuce pe toată lumea la viaţă? Cu toată omenirea care există deja, îţi închipui că vor fi gata să dubleze, poate chiar să tripleze populaţia? Nu crezi că, mai degrabă, ne vor lăsa-n plata Domnului? Chicoti şi adăugă: „Ce-or să se facă porumbeii?”

O strînse de mijloc. Şi în aceeaşi clipă se imagină îmbrăţişînd talia celeilalte. O talie suplă, cu siguranţă, dar fără urmă de grăsime.

S-o uite. Să se gîndească la clipa prezentă. Să se uite la televizor.

O oarecare doamnă Wilder încercase să-şi asasineze soţul şi, imediat după aceea, să-şi facă seama cu un cuţit de bucătărie. De cum sosise poliţia, amîndoi fuseseră petrificaţi şi transportaţi la spital. Se efectua o anchetă în legătură cu încetinirea ritmului de lucru în serviciile administrative ale circumscripţiei. Oamenii de Luni erau acuzaţi că nu lasă calculatoarele în bună stare de funcţionare pentru cei de Marţi. Afacerea se afla în mîinile autorităţilor competente ale celor două zile. Baza de pe Ganimede comunicase că Marea Pată

Roşie de pe Jupiter emitea unde slabe, dar distincte, ce nu păreau a se datora întîmplării.

Ultimele cinci minute erau consacrate unui rezumat al principalelor evenimente care marcaseră celelalte zile. Doamna Cuthmar, geranta, schimbă programul în favoarea unei comedii bulevardiere, fără a stîrni nici cel mai mic protest.

Tom părăsi încăperea, după ce o încunoştiinţă pe Mabel că avea de gînd să se culce devreme — singur, ca să doarmă. Îl aştepta o zi grea.

Păşind în vîrful picioarelor, traversă holul, urcă scările şi intră în sala în care se aliniau petrificatoarele. Lumina era slabă, mîncată de umbre; locul, cufundat în tăcere. Cei şaizeci şi trei de cilindri aveau aerul unor străvechi coloane de granit din camera subterană a unui oraş îngropat. Cincizeci şi cinci de feţe îşi profilau petele palide, încadrate de metalul lucios. Unii rămăseseră cu ochii deschişi; cei mai mulţi însă îi închiseseră, în aşteptarea momentului cînd aveau să fie reanimaţi de instalaţia situată la baza containerelor. Privi prin uşa lui Jennie Marlowe. Simţi din nou că se îmbolnăveşte. Era intangibilă. N-avea să fie niciodată a lui. Şi Miercurea nu era decît la distanţă de-o zi. Nici măcar o zi. Ceva mai puţin de patru ore şi jumătate, ca să fie exact.

Atinse uşa cu vîrful degetelor. Era netedă şi vag rece. Ochii fetei păreau să-l fixeze. De braţul drept îi atîrna o sacoşă mare. La deschiderea uşii, avea să iasă gata de plecare. O mulţime de oameni se primeneau şi se aranjau de cum se trezeau din somn, după care se duceau imediat să se închidă în petrificator. La ora 5, cînd se declanşa dispozitivul automat de reanimare, după un singur minut puteau ieşi să-şi vadă de treburi.

Cît de mult ar fi vrut să poată ieşi din „sicriu” odată cu ea!

Dar bariera zilei de Miercuri făcea acest lucru cu neputinţă.

Întoarse capul. Se purta ca un puşti de şaisprezece ani. Trecuse mai bine de-o sută de ani de cînd avusese această vîrstă, dar ce însemna un secol? Din punct de vedere fiziologic avea treizeci de ani.

În timp ce se îndrepta spre etajul al doilea, fu cît pe ce să se întoarcă şi să se lase iarăşi pradă contemplaţiei. Făcu însă un

efort şi se sili să urce în camera sa. De cum intră în odaie hotărî să se culce numaidecît. Poate că o s-o viseze. Dacă visele aveau menirea să domolească dorinţele, o va visa venind la el. Nimeni nu demonstrase că visele reprezentau întotdeauna expresia dorinţelor, dar era lucru ştiut că un om privat de vise sfîrşea, în mod cert, prin a-şi pierde minţile. Era şi motivul pentru care somniumurile emiteau un cîmp ce furniza, în decursul a patru ore, tot somnul şi toate visele necesare organismului. Urma apoi deşteptarea şi închiderea în petrificator, unde un cîmp special întrerupea orice activitate atomică şi subatomică. Fără intervenţia cîmpului de reanimare, starea aceasta ar fi putut dura la nesfîrşit.

Adormi, dar Jennie Marlowe nu veni la el — sau dacă venise, nu-şi mai aducea aminte. Se sculă, îşi spălă faţa şi coborî repede în sala petrificatoarelor, unde-i găsi pe toţi locatarii casei fumînd în picioare o ultimă ţigară, flecărind şi glumind. Curînd aveau să intre în cilindri şi totul se va cufunda într-o tăcere de piatră.

Se întrebase adesea ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi decis să nu reintre în petrificator. Ce-ar fi simţit? L-ar fi cuprins panica? De cînd se ştia pe lume nu cunoscuse decît ziua de Marţi. Oare Miercurea s-ar fi năpustit vuind asupră-i, ca un val de maree? Ca să-l smulgă şi să-l izbească de stîncile vreunui straniu torent temporar?

Şi dac-ar găsi un pretext să urce la el şi să rămînă acolo pînă la declanşarea cîmpului? Din clipa aceea n-ar mai exista cale de întoarcere. Uşa cilindrului său n-ar mai putea fi deschisă înainte de ora fixată, i-ar rămîne doar posibilitatea de a se repezi la petrificatoarele publice din postul de ajutor, la trei străzi de casă. Dar dac-ar rămîne în camera lui pînă Miercuri?

Se mai întîmplau asemenea lucruri. În cazul în care contravenientul nu avea un motiv serios, era judecat. După omucidere, „traversarea timpului” trecea drept cea mai gravă infracţiune şi vinovaţii erau petrificaţi imediat. Toţi condamnaţii, sănătoşi la minte sau nu, erau petrificaţi. Sau **mananana**, cum se zicea cîteodată. Criminalii **mananaţi** aşteptau la loc sigur, în nemişcare şi inconştienţi, momentul în care ştiinţa avea să deţină mijloacele de a-i vindeca pe nebuni, pe nevropaţi, pe asasini, pe dezaxaţi. Manana. Manana.

„Şi cum era în lumea de Miercuri?” îl întrebase odată Tom

pe un concetăţean care întîrziase fără voie, în urma unui accident.

„De unde să ştiu? N-am fost conştient mai mult de vreun sfert de ceas. Oraşul era acelaşi, iar mutrele celor din ambulanţă n-am reuşit să le văd, bineînţeles. În orice caz, nu i-am văzut pe nici unii de-aici. Am fost petrificat şi lăsat la spital ca să se ocupe de mine personalul de Marţi”.

Probabil că se ţicnise. Chiar aşa, se ţicnise de-a binelea. Numai faptul că se gîndea la asemenea lucruri era curată nebunie. Să ajungă în Miercuri era aproape imposibil. Aproape. Dar se putea rezolva. Era nevoie de timp şi de răbdare, dar se putea rezolva.

Se opri în faţa petrificatorului său. Ceilalţi îşi luau rămas bun. „La revedere! Salut! Pe marţea viitoarei” Mabel îi strigă:

— Noapte bună, iubitule!

— Noapte bună, mormăi el.

— Ce-ai zis? îl întrebă.

— Noapte bună!

Îşi întoarse privirea spre chipul minunat care se contura în spatele uşii. Apoi zîmbi. O clipă, se temuse că l-ar fi putut auzi dînd bună seara unei femei care-i spunea „iubitule”.

Mai avea la dispoziţie zece minute. Sirena începuse să urle. Dispăreţi cu toţii! Cele şase zile de călătorie vă aşteaptă! Mai repede! Gîndiţi-vă la ce risc vă expuneţi!

Se gîndea, dar ţinea neapărat să lase un mesaj. Magnetofonul se afla pe una din mese. Îl puse în funcţiune şi vorbi în grabă. „Dragă domnişoară Marlowe. Mă numesc Tom Pym şi petrificatorul meu se află chiar lîngă al dumitale. Ca şi dumneata, sînt actor; de fapt, lucrez în acelaşi studio în care lucrezi dumneata. Poate că o să mă consideri impertinent, dar n-am văzut încă frumuseţe ca a dumitale. Mă-ntreb dacă şi cîntecul e pe măsura penajului. Mi-ar face mare plăcere să văd nişte fragmente din spectacolele în care joci. N-ai putea să laşi cîteva bobine la camera cinci? Sînt sigur că cel care locuieşte acolo nu va avea nimic împotrivă. Cu deosebită consideraţie, Tom Pym”.

Derută banda înapoi. Mesajul suna cam sec, dar poate că era mai bine aşa. Un stil prea înflorit sau prea stăruitor i-ar fi putut stîrni suspiciuni. Îşi permisese două remarci despre frumuseţea ei, însă fără să exagereze. Iar apelul la vanitatea de

actriţă era dintre cele la care cu greu se rezistă. O ştia din proprie experienţă.

Reveni la cilindrul său fluierînd încetişor. După ce intră, apăsă pe buton şi se uită la ceas. Pînă la miezul nopţii mai erau cinci minute. Nici un bec de semnalizare nu va începe să clipească pentru el pe panoul cel mare de deasupra calculatorului din postul de poliţie. Peste zece minute, poliţiştii din Miercuri vor ieşi din petrificatoarele de la comisariat ca să-şi ia în primire atribuţiile.

La ora schimbului, în comisariate exista o întrerupere de zece minute. În acest interval se putea dezlănţui, în orice clipă, un adevărat infern şi din cînd în cînd se dezlănţuia. Dar era un preţ care trebuia plătit pentru a se menţine barierele timpului.

Deschise ochii. Genunchii i se îndoiră uşor şi bărbia îi coborî în piept. Era necesar mai puţin de-o secundă pentru a reveni la viaţă — transmisă instantaneu de la eternium la carne şi sînge — şi inima nu apuca să-şi dea seama că fusese oprită vreme atît de îndelungată. În schimb, muşchii aveau puţin de furcă pentru a se adapta repede la poziţia stînd în picioare.

Apăsă pe buton, deschise uşa şi... ai fi putut jura că butonul declanşase şi ziua. Mabel se machiase „în ajun” şi era proaspătă ca o floare. O complimentă şi ea zîmbi încîntată. Îi spuse însă imediat după aceea că se vor revedea la micul dejun. Ajuns la jumătatea scărilor, se opri şi aşteptă pînă cînd nu mai rămase nimeni în hol. Apoi, făcînd cale întoarsă, se furişă în sala petrificatoarelor. Se duse drept la magnetofon.

Difuzorul i se adresă cu o voce puţin răguşită, dar melodioasă: „Dragă domnule Pym. Nu-i prima oară că mi se întîmplă să primesc un mesaj dintr-o altă zi. La început e destul de amuzant să stai de vorbă pe deasupra abisului care separă universurile noastre, dacă-mi îngădui această mică exagerare. Dar odată consumat farmecul noutăţii, îţi dai seama că n-are nici un sens. Dacă cel cu care corespondezi ajunge să te intereseze, eşti condamnat la o perpetuă frustrare. Pentru că el nu va fi niciodată mai mult decît o voce într-un magnetofon şi un chip rece de ceară într-un coşciug de metal. Uite că-ncep să fac poezie. Scuză-mă. Dacă persoana respectivă dovedeşte lipsă de interes, la ce bun continuarea dialogului? Şi-ntr-un caz şi-n altul e o absurditate. Da, poate că sînt frumoasă. Îţi mulţumesc pentru compliment, dar întîmplător sînt şi rezonabilă. Aş fi putut

foarte bine să nu-ţi răspund. Dar mi-am zis să fiu politicoasă; n-am vrut să te jignesc. Aşa că, te rog, nu-mi mai lăsa şi alte mesaje”.

Aşteptă în tăcerea care se prelungea. Poate că făcuse o pauză, o pauză de efect. O s-o audă imediat chicotind sau rîzînd pe înfundate şi adăugînd: „Pe de altă parte, nu-mi place să-mi dezamăgesc publicul. Am lăsat bobinele în camera dumitale.”

Tăcerea persista. Opri aparatul şi coborî să ia micul dejun.

Pauza pentru siestă era planificată de la 14:10 la 14:45. Se lungi pe divan şi apăsă pe buton. În mai puţin de un minut adormi. De data aceasta o visă pe Jennie. Sub forma unei vagi siluete, albe, înălţîndu-se din întuneric şi plutind către el. Era şi mai frumoasă decît în petrificator.

Filmările se prelungiră pînă tîrziu şi nu ajunse acasă decît la ora cinei. Nici la studio nu cuteza nimeni să reţină personalul peste această limită, mai ales de cînd se interzisese servirea la locul de muncă şi a altor mese în afară de prînz.

Avu timp să se ducă s-o vadă pe Jennie un minut, mai înainte ca glasul doamnei Cuthmar să spargă interfonul. În timp ce cobora, gîndi: „Bine m-am mai îmbobinat! De-a dreptul ridicol. Doar nu mai sînt copil. Poate... poate c-ar trebui să mă duc la un psihoîndrumător”.

Sigur că da, solicită o consultaţie, apoi stai şi-aşteaptă pînă va avea psihoîndrumătorul timp să se ocupe de tine. Adică cel puţin trei sute de zile, dacă ai noroc. Şi dacă respectivul nu-ţi rezolvă problema, adresează-te unui alt cabinet şi aşteaptă şase sute de zile.

O consultaţie. Îşi încetini paşii. O consultaţie. Şi de ce n-ar depune o cerere, nu ca să consulte un psihoîndrumător, ci ca să plece de-aici? Ce risca? N-o să-i aprobe, mai mult ca sigur, dar încercarea moarte n-are.

Nici măcar obţinerea unui formular de cerere nu era lesnicioasă. Pierdu două zile de concediu aşteptînd prin birourile Centrului Administrativ pînă ce reuşi să pună mîna pe documentele necesare. Prima oară i se dădu un formular greşit şi trebui să ia totul de la capăt. Nu exista nici un serviciu special pentru cei care voiau să schimbe ziua. Erau prea puţini solicitanţi pentru ca un asemenea serviciu să fie justificat. Nu avu de ales şi trebui să se aşeze iarăşi la coadă, în faţa Serviciului pentru Afaceri Diverse din cadrul Secţiei Rectificări a

Departamentului Stării Civile de pe lîngă Biroul de Schimburi şi Transferuri Reciproce. O grămadă de denumiri care nu aveau nimic de-a face cu emigrarea într-o altă zi.

Cînd, în sfîrşit, se văzu pentru a doua oară cu formularul în mînă, refuză să se urnească din faţa ghişeului pînă ce nu verifică numărul documentului, cerînd apoi şi funcţionarului să-l verifice încă o dată. Nu dădu nici o atenţie strigătelor şi protestelor care veneau din spate. După aceea se îndreptă spre alt colţ al vastei săli, pentru a se posta la o altă coadă, în faţa perforatoarelor. Două ore mai tîrziu lua loc la un fel de pupitru, deasupra căruia trona un ecran, introduse formularul în fanta care-i era destinată, privi proiecţia de pe ecran şi apăsă pe diferitele butoane pentru a perfora căsuţele corespunzătoare din dreptul întrebărilor corespunzătoare. După asta nu-i mai rămase decît să depună formularul în altă fantă şi să spere că nu se va rătăci pe drum. Sau că nu va trebui să reia totul din nou pentru că nu perforase corect cererea.

Seara, îşi lipi fruntea de panoul metalic şi mărturisi chipului impasibil din spatele uşii: „Se vede treaba să te iubesc cu adevărat, de m-am vîrît în toată tevatura asta. Iar tu nici măcar n-ai habar. Şi chiar dac-ai avea, poate că puţin ţi-ar păsa”.

Ca să-şi dovedească lui însuşi că mai avea capul pe umeri, o însoţi pe Mabel la o petrecere pe care o dădea în aceeaşi seară Sol Veremwolf, un producător. Veremwolf îşi sărbătorea promovarea în categoria A-13, obţinută în urma unui examen administrativ. Ceea ce însemna că, la momentul potrivit, cu puţin noroc şi cîteva pile, avea să ajungă preşedinte-director general adjunct al Televiziunii.

Serata nu fu prea reuşită. Tom şi Mabel se întoarseră acasă cu vreo jumătate de oră înaintea momentului în care trebuiau să se închidă în petrificatoare. Tom avusese grijă să nu abuzeze de alcool şi stupefiante, aşa că nu era tentat de Mabel. Totuşi, îşi dădea seama că va ieşi din „sicriu” destul de ameţit şi că va avea nevoie de o doză zdravănă de remedii artificiale pentru a se pune pe picioare. Cum nu apucase să doarmă, risca să apară la muncă buhăit şi complet dezamorsat.

Găsi un pretext ca să scape de Mabel şi coborî în sala petrificatoarelor înaintea tuturor. Dar nu pentru că ar fi avut vreo posibilitate să se „pună la cilindru” mai devreme.

Petrificatoarele nu se declanşau decît la intervale fixe.

Se rezemă de cilindrul lui Jennie şi mîngîie uşa. „Toată seara am încercat să nu mă gîndesc la tine. Am vrut să fiu loial faţă de Mabel. Ar fi fost o măgărie să ies cu ea şi să-mi fie tot timpul gîndul la tine”.

Iubirea trebuinţă n-are
De inimi înşelătoare...

Îi înregistră alt mesaj, apoi îl şterse. La ce bun? În afară de asta, i se cam împleticea limba şi ţinea să se prezinte într-o lumină favorabilă.

Dar de ce atîta sînge rău? Îi păsa ei de el?

Nu exista decît un singur răspuns. Îi păsa lui de ea, şi judecata sau logica n-aveau de-a face cu asta. Iubea această femeie interzisă, intangibilă, atît-de-îndepărtată-şi-totuşi-atît-de-aproape.

Mabel intrase pe nesimţite.

— Dar eşti complet nebun!, exclamă.

Tom făcu un salt înapoi. De ce reacţionase în felul acesta? N-avea de ce să-i fie ruşine. Atunci pentru ce simţea atîta furie împotriva ei? Stînjeneala era de înţeles, furia, însă, nu.

Mabel izbucni în rîs, ceea ce avu darul de a-l potoli imediat frămîntarea. Acum îşi putea da la iveală arţagul. Dar de cum începu să se certe, ea îi întoarse spatele şi părăsi încăperea. Pentru a reveni, cîteva minute mai tîrziu, împreună cu toţi ceilalţi. Nu mai era mult pînă la miezul nopţii.

Tom intrase deja în cilindru. După cîteva secunde se dădu jos, răsuci petrificatorul lui Jennie într-o parte şi şi-l întoarse pe al său în aşa fel încît să se afle cu faţa spre ea. Intră înapoi, apăsă pe buton şi aşteptă. Cele două uşi nu deformau decît vag cîmpul vizual. Dar Jennie părea acum şi mai departe, în spaţiu, în timp, în inaccesibil.

Peste trei zile, în mijlocul iernii primi o scrisoare. Cutia de la intrare bîzîi exact în clipa în care trecuse pragul. Se întoarse şi aşteptă pînă ce scrisoarea fu imprimată şi ejectată. Era răspunsul la cererea sa de transfer în lumea de Miercuri.

Respinsă. Cauza: nu avea nici un motiv plauzibil să plece.

Era adevărat. Dar nici adevăratul motiv nu putea să-l indice. Ar fi întîmpinat şi mai multă indiferenţă decît cei pe care îl invocase. Perforase căsuţa corespunzătoare rîndului 12, MOTIVUL: DORESC SA TRĂIESC ÎNTR-UN MEDIU ÎN CARE

APTITUDINILE MELE AR AVEA MAI MULTE ŞANSE DE ÎNCURAJARE.

Începu să înjure. Tună şi fulgeră. În faţa oamenilor şi a legii avea dreptul să emigreze în ce zi voia. Aşa era. Aşa trebuia să fie. Ce conta că mutarea sa necesita eforturi? Ce conta că faptul implica transferarea actelor sale de identitate şi a tuturor documentelor care-l priveau, începînd cu certificatul de naştere? Ce conta că...?

N-avea decît să protesteze oricît, tot nu putea să schimbe nimic. Era prizionierul lumii de Marţi.

Încă nu, scrîşni din dinţi. Încă nu. Din fericire, numărul de cereri pe care le pot înainta nu-i limitat. Am să fac alta. A, îşi închipuie c-or să mă exaspereze şi-o să renunţ? Ei bine, nu, o să-i exasperez eu pe ei. Omul contra maşinii. Omul contra sistemului. Omul contra birocraţiei, contra durităţii de gheaţă a regulamentelor.

Douăzeci de zile de iarnă se scurseră. Zburară şi cele opt ale primăverii. Era din nou vară. Pentru douăsprezece zile. În ziua a doua primi răspunsul la cea de-a doua cerere.

Nu era nici refuz, nici aprobare. I se aducea la cunoştinţă că dacă era de părere că ar fi putut beneficia de un echilibru psihic mai bun în lumea de Miercuri, în conformitate cu spusele astrologului său, va trebui să obţină, de la un psihoîndrumător, un referat critic pe marginea analizei sale astrologice. Tom Pym sări în sus, pocnindu-şi călcîiele. Slavă Domnului că trăia într-o epocă în care astrologii nu erau consideraţi şarlatani. Oamenii — masele — se exprimaseră în favoarea necesităţii astrologiei şi pretinseseră să fie oficializată şi respectată. În cele din urmă se promulgaseră legi şi datorită acestora lui Tom Pym i se mai oferea o şansă.

Coborî în sala petrificatoarelor, depuse un sărut pe uşa de la cilindrul lui Jennie Marlowe şi-i împărtăşi vestea cea bună. Ea nu-i răspunse, dar lui Tom i se păru că zăreşte în ochii ei o rază de lumină. Neîndoielnic, un efect al imaginaţiei sale, însă dispunea de o imaginaţie bogată.

Obţinerea unei programări la un psihoîndrumător şi supunerea la cele trei şedinţe reglementare îi luară încă un an, un întreg ciclu de patruzeci şi opt de zile. Dar doctorul Sigmund Traurig era prieten cu doctorul Stelhela, astrologul, ceea ce facilită lucrurile.

— Am studiat în amănunţime diagrama doctorului

Stelhela şi am analizat cu atenţie fixaţia dumitale în legătură cu femeia aceea, îi spuse psihoîndrumătorul. Sînt de acord cu doctroul Stelhela că nu vei fi niciodată fericit în Marţi, dar nu sînt întru totul de acord cu afirmaţia sa că vei fi mai fericit în Miercuri. Totuşi, dat fiind sentimentul pe care îl nutreşti pentru această domnişoară Marlowe, gîndesc că nu ţi-ar dăuna să pleci în lumea de Miercuri. Dar numai cu condiţia de a semna un document prin care să te angajezi ca, odată ajuns acolo, să continui tratamentul la un psihoîndrumător.

Tom Pym nu-şi dădu seama decît prea tîrziu că doctorul Traurig voia, probabil, să se debaraseze de el, deoarece avea prea mulţi pacienţi. Dar era un gînd prea puţin încurajator.

Trebui să rabde în continuare, în timp ce i se transmiteau actele necesare către autorităţile din Miercuri. Bătălia nu fusese cîştigată decît pe jumătate. Era foarte posibil ca cealaltă administraţie să-i respingă cererea. Şi apoi, dacă-şi atingea scopul, ce-l aştepta? S-ar fi putut ca ea să-l respingă; fără să-i lase nici o speranţă.

Era de neconceput, dar nu imposibil.

Mîngîie uşa şi îşi apăsă buzele de geam.

— Pygmalion putea cel puţin s-o atingă pe Galateea, spuse. Nu se poate ca zeii — birocraţii cei mari, capetele alea pătrate — să nu se îndure de mine, care nici măcar să te ating nu pot. Nu se poate.

Psihoîndrumătorul îi spunea că era incapabil de un ataşament autentic şi durabil faţă de o femeie, ca mulţi bărbaţi în această lume de legături efemere. Se îndrăgostise de Jennie Marlowe din mai multe motive. Poate că semăna cu cineva la care ţinuse foarte mult în copilărie. Cu mama lui, poate? Nu? Mă rog, nu contează. O să-şi amintească atunci cînd va ajunge în lumea din Miercuri — probabil. Adevărul profund, singurul important, era că o iubea pe domnişoara Marlowe pentru că ea se afla în imposibilitatea de a-l respinge, de a-l cicăli, de a-l plictisi, de a-l copleşi cu reproşuri, cu lacrimi, cu ţipete, cu insulte, şi aşa mai departe. O iubea pentru că era mută şi inaccesibilă.

— O iubesc aşa cum trebuie s-o fi iubit Ahile pe Elena, în ziua cînd a văzut-o pe meterezele Troiei, spuse Tom.

— Nu ştiam că Ahile a fost îndrăgostit de Elena din Troia, îl ironiză doctorul Traurig.

— Homer n-o spune, dar eu sînt sigur că aşa a fost. Cine ar fi putut s-o vadă şi să n-o iubească?

— De unde să ştiu eu? N-am văzut-o niciodată! Dar dacă aş fi bănuit că această himeră se va agrava...

— Sînt un poet! protestă Tom.

— Un hiperimaginativ, da! În fine... poate că va fi meritînd deplasarea. În seara asta n-am nici un program deosebit... şi trebuie să-ţi mărturisesc... mă rog, să zicem că ai reuşit să-mi trezeşti curiozitatea... Am să trec pe la dumneata deseară, doar cît s-arunc o privire la această nemaipomenită frumuseţe, la extraordinara Elenă din Troia.

Doctorul Traurig apăru imediat după cină şi Tom Pym îl conduse în sala petrificatoarelor, în aripa cea mai îndepărtată a uriaşei case, ca un ghid însoţind un critic celebru către un Rembrandt recent descoperit.

Doctorul zăbovi îndelung în faţa cilindrului. Făcu „hm” în cîteva rînduri şi examină de mai multe ori placa de identitate. Apoi se întoarse şi zise:

— Acum înţeleg la ce te referi. Perfect. Îţi dau drumul.

— Nu-i aşa că-i formidabilă? îl interpelă Tom la despărţire. E o fiinţă dintr-o altă lume, la propriu şi, bineînţeles, şi la figurat.

— Absolut superbă. Dar cred că te expui la o mare decepţie, la o criză sentimentală şi poate chiar, mai ştii, la nebunie, deşi un termen atît de puţin ştiinţific îmi repugnă.

— E un risc pe care sînt gata să mi-l asum, replică Tom. Ştiu că par puţin într-o dungă, dar ce ne-am face fără toţi cei care sînt niţeluş ţicniţi? Ca... tipul care a inventat roata, sau Cristofor Columb, sau James Watt, sau fraţii Wright, sau Pasteur, şi toţi ceilalţi.

— Nu e cazul să-i compari pe pionierii progresului ştiinţific şi pasiunea pentru adevăr care-i însufleţea, cu umila dumitale persoană şi cu pasiunea dumitale de a te căsători cu femeia aceasta! Fireşte, aşa cum m-am putut convinge, este de o frumuseţe neobişnuită. Dar tocmai acest fapt mă face să fiu extrem de circumspect. De ce nu-i căsătorită? Ce nu-i în regulă cu ea?

— Nu-mi fac eu probleme din cauza asta, replică Tom. Poate că o fi fost căsătorită de zece ori! Ce mă interesează este că în momentul de faţă e liberă, atîta tot. Poate că a avut o decepţie şi aşteaptă să fie sigură că va trage un loz cîştigator.

Poate...

— Nici unul din aceşti „poate” nu rezistă, dumneata eşti nevrozat!, i-o tăie doctorul. Dar trebuie să recunosc că, în ceea ce te priveşte, ar fi mai periculos să nu pleci în Miercuri, decît să pleci.

— Atunci, răspunsul e da! exclamă Tom, apucînd mîna doctorului şi scuturînd-o cu putere.

— Poate. Mai am unele îndoieli.

Doctorul arboră o expresie meditativă. Tom izbucni în rîs, îi lăsă mîna şi îl bătu amical pe umăr.

— Mărturiseşte că vederea ei te-a şocat, doctore! Ar trebui să fii de lemn ca să rămîi insensibil!

— Este, într-adevăr, perfectă, admise doctorul. Dar te sfătuiesc să reflectezi bine. Dacă te duci acolo şi ea te trimite la plimbare, rişti sâ cazi în cine ştie ce extremă supărătoare, deşi o expresie atît de literară îmi repugnă.

— Nici o teamă. Mai râu ca aici nu poate fi. De fapt, n-am decît de cîştigat. Cel puţin voi avea ocazia s-o văd în carne şi oase!

Primăvara şi vara trecură cu repeziciune. Apoi, într-o dimineaţă — o dimineaţă pe care n-avea s-o uite prea iute — scrisoarea de aprobare. Împreună cu instrucţiunile referitoare la procedura de transfer în ziua de Miercuri. Tot ce avea de făcut era să dea dispoziţiile necesare pentru ca tehnicienii să poată avea acces la petrificatorul său în cursul zilei, spre a modifica reglajul contactului din interiorul soclului. Nu prea înţelegea de ce nu putea să rămînă pur şi simplu lîngă „sicriu” şi să aştepte Miercurea, dar tentativele de a pătrunde misterele administraţiei nu-l mai interesau.

Avu grijă să nu spună nimic vreunuia dintre locatarii casei, mai ales din cauza lui Mabel. Dar Mabel află vestea la studio. Cînd dădu peste el, la ora cinei, femeia izbucni în lacrimi şi fugi să se închidă în camera ei. Îi păru rău, dar se repezi după ea s-o consoleze.

În seara aceea se îndreptă către petrificator cu inima fremătînd. Ceilalţi erau acum la curent; pînă la urmă nu se putuse abţine să nu vorbească. Dar nu regreta nimic. Toată lumea părea să se bucure pentru el, se aduseră sticle, urmară toasturi după toasturi. într-un tîrziu, coborî şi Mabel, ştergîndu-se la ochi, şi se alătură celorlalţi ca să-i ureze noroc. Ştiuse

dintotdeauna că de fapt n-o iubea. Dar i-ar fi plăcut şi ei să dea peste cineva care să se îndrăgostească de ea văzînd-o în petrificator.

Cînd află că Tom îl consultase pe doctorul Traurig, spuse:

— E un om foarte influent, i-a fost psihanalist şi lui Sol Veremwolf. Sol zice că se bucură de trecere şi-n celelalte zile. De fapt, e director la **Com-Pulsions**, ştii tu, unui din periodicele pe care le citesc ceilalţi.

Ceilalţi, desigur, erau locuitorii diferitelor lumi care se succedau de Miercuri pînă Luni.

Tom răspunse că era bucuros că dăduse peste Traurig. Cu siguranţă că doctorul se folosise de influenţa sa pentru a-i obţine atît de repede aprobarea din partea autorităţilor din Miercuri. Zidurile care despărţeau lumile erau aproape de netrecut, dar se bănuia că oamenii de vază puteau să le spargă oricînd aveau poftă.

Şi acum, fremătînd tot, se afla din nou în faţa cilindrului lui Jennie. Pentru ultima dată, îşi spuse. Pentru ultima oară o văd inertă. Data viitoare va fi o făptură de carne — caldă, vie, tangibilă.

— **Ave atque vale**![1] strigă cu glas puternic.

Ceilalţi îi răspunseră plini de veselie.

— Ia te uită la el, snobul! făcu Mabel.

Credeau că lor li se adresase. Şi poate că se gîndise şi la ei.

Intră in cilindrul său, închise uşa şi apăsă pe buton. Cel mai bine era să rămînă cu ochii deschişi ca să…

Şi fu Miercuri. Decorul nu se schimbase, dar avu impresia că ajunsese pe Marte.

Manevră uşa şi ieşi. Cele şapte persoane prezente erau figuri familiare şi le citise dinainte numele pe plăcile de identitate. Însă nu le cunoştea.

Deschise gura să dea bună ziua, dar din gîtlej nu ieşi nici un sunet.

Cilindrul lui Jennie Marlowe lipsea.

Îl înşfăcă de braţ pe omul de lîngă el.

— Unde-i Jennie Marlowe?

— Dă-mi, dom’le, drumul! Ce strîngi aşa? A plecat. În Marţi.

---

[1] Salut şi rămas bun!

— **În Marţi! În Marţi!**

— Da, în Marţi. De mult voia să plece de-aici. Nu era o zi tocmai norocoasă pentru ea, în anumite privinţe. Acum două zile ne-a anunţat că i se aprobase în sfîrşit cererea. Se pare că i-a aranjat totul un psihoîndrumător din Marţi, un individ cu relaţii. A vizitat-o la petrificator şi problema s-a rezolvat cît ai zice peşte.

Pereţii, oamenii, petrificatoarele i se părură brusc distorsionate. Pînă şi timpul începu să oscileze. Nu era în Miercuri; nu era în Marţi. Nu era în nici o altă zi. Era închis în interiorul lui însuşi, prins în capcana unei clipe demente, care n-ar fi trebuit să existe.

— Nu se poate! Nu se poate să facă asta!

— Nu, nu se poate. Da' uite c-a făcut-o!

— Dar... nu poţi obţine mai mult de-un transfer!

— Eh, asta-i problema ei.

Era şi a lui.

— Nu trebuia să-l las s-o vadă! urlă. Ticălosul! Ticălos murdar!

Tom Pym rămase mult timp pironit locului, apoi coborî la bucătărie. Cu excepţia oamenilor, decorul era acelaşi. Ceva mai tîrziu se duse la studio şi obţinu un rol într-o comedie bulevardieră, întru totul asemănătoare celor care se jucau Marţea. Seara, se uită la telejurnal. Preşedintele Statelor Unite avea alt chip şi alt nume, dar cuvîntarea sa n-ar fi sunat altfel în gura preşedintelui de Marţi. Fu prezentat secretarei unui producător; nu o chema Mabel, dar s-ar fi putut foarte bine s-o cheme.

Singura deosebire era că Jennie nu se mai afla aici, dar era o foarte, foarte mare deosebire!

[*Originally published in „New Dimensions I”, ed. Robert Silverberg, Doubleday 1971*]

NOTA

Philip José Farmer s-a născut la 26 ianuarie 1918 în North Terre Haute, Indiana. A trăit în Peoria, Illinois, de la patru ani, dar şi în alte localităţi precum Syracuse, New York, Ann Arbor, Michigan, Scottsdale, Arizona, Beverly Hills şi Los Angeles, California. Pe linie paternă, descinde din baronii Greystoke din prezent, fără a-i mai menţiona şi pe contele viking de Orkney,

Thorfinn the Skull-Splitter şi un corege al Dublinului de pe vremea vikingilor, Ivar the Boneless, şi fratele acestuia Sigurd Snake-in-the-Eye. Philip José Farmer a murit la 25 februarie 2009.

Farmer a primit scrisori de recomandare pentru fotbal american şi atletism de la Peoria High School. *A urmat* Bradley University*, absolvind în 1950 şi obţinând diploma în literatură engleză. A lucrat ca funcţionar la o companie de tramvaie, apoi la o oţelărie, la* LeTourneau-Westinghouse*, la o fabrică de produse lactate şi ca referent tehnic la o întreprindere din domeniul apărării şi spaţiului.*

În anul 1952 îşi face o apariţie răsunătoare pe scena s.f. în revista STARTING STORIES*, cu nuvela* The Lovers *(Amanţii; 1952, dezvoltată în roman, în 1961). Deşi refuzată iniţial de editori celebri ca John W. Campbell, de la* ASTOUNDING SCIENCE FICTION*, şi H. L. Gold, de la* GALAXY*, „ The Lovers” s-a bucurat de un succes fulgerător şi i-a adus lui PJF, în 1953, premiul Hugo pentru „cel mai promiţător talent.” Datorită acestui succes, şi în urma publicării altor două povestiri excelente, „*Sail On! Sail On!*” (Navighează! Navighează!; 1952) şi „*Motheter*” (Mama; 1953), PJF decide să devină scriitor profesionist.*

Primul roman în volum de librărie a fost The Green Odyssey *(Odiseea verde; 1957), o istorisire picarescă despre un pămîntean care evadează din captivitate, pe o planetă dintr-o altă galaxie. Este unul din numeroasele romane de aventuri pe care PJF le-a scris, de-a lungul anilor, pentru editurile de* paperbacks *(cărţi ieftine de mare tiraj). Altele, în acelaşi gen, sînt* The Gate of Time *(Poarta timpului; 1966),* The Stone God Awakens *(Trezirea zeului de piatră; 1970) şi* The Wind Whales of Ishmael *(Ishmael şi balenele vîntului; 1971), cel din urmă fiind o continuare s.f. a romanului* Moby Dick *de Herman Melville.* Flesh *(Carnea; 1960, ediţie revăzută 1968) este întrucîtva mai ambiţios, încercînd o dramatizare a ideilor expuse de Robert Graves în* The White Goddess *(Zeiţa albă), romanul prezintă o societate viitoare matriarhală şi orgiastică. De un umor destul de greoi, cartea a fost totuşi considerată „şocantă” la data primei apariţii.*

*Ciclul „*World of Tiers*” (Lumea stratificată) aparţine, de asemenea, stilului „uşor” al scriitorului, dar este una din operele sale cele mai populare. Romanele care îl alcătuiesc, „*The Maker

of Universes” *(Făuritorul de universuri; 1965), „*The Gates of Creation*” (Porţile creaţiei; 1966), „*A Private Cosmos*” (Cosmos personal; 1968), „*Behind the Walls of Terra*” (Dincolo de zidurile Pămîntului; 1970) şi „*The Lavalite World” *(Lumea lavalită; 1977), îşi plasează acţiunea într-o serie de „universuri de buzunar”, terenuri de joc (şi de joacă) făurite de stăpînii unei tehnologii inimaginabile. Personajul cel mai interesant este un pămîntean al zilelor noastre, Paul Janus Finnegan (ale cărui iniţiale sînt cele ale autorului, ca dealtfel în cazul mai multor personaje farme-riene, cel mai adesea observatori ironici), alias Kickaha, un erou şiret, care se lasă antrenat în tot felul de aventuri excentrice şi periculoase. Pe alocuri cărţile trenează, însă momentele de mare artă a imaginaţiei abundă.*

*„*Inside outside*” (Universul invers; 1964), un roman despre menţinerea pe baze ştiinţifice a vieţii după moarte, cuprinde o gamă variată de imagini tulburătoare, dar şi idei groteşti, mai puţin convingătoare, rămînînd totuşi o creaţie memorabilă. „*Riders of the Purple Wage*” (Călăreţii salonului purpuriu; 1967) i-a adus lui PJF premiul Hugo, 1968. Scrisă într-un stil frenetic şi calamburesc, este, una din prozele sale cele mai originale. Nuvela descrie necazurile unui tînăr artist într-o societate utopică şi are un conţinut erotic mai explicit decît oricare text farmerian anterior. Subiectul este reluat în povestirea „*The Ovogenesis of Bird City*” (Ovogeneza Oraşului Păsărilor; 1970).*

Încercînd să profite din plin de pe urma noului „liberalism” al s.f.-ului de la sfirşitul anilor '60, editura Essex House îi oferă lui PJF un contract pentru trei romane fantastice erotice: „The Image of the Beast” *(Chipul fiarei; 1968), primul volum al trilogiei „Exorcism” reprezintă o parodie eficace a romanelor cu detectivi particulari şi a genurilor* Horror *şi* gotic modern*, dar cel de-al doilea,* „Blown” *(Desfiinţat; 1969), este, în mod evident, scris numai pentru a îndeplini clauzele contractuale; al treilea volum, „*Traitor to the Living” *(Trădătorul celor vii; 1973), nu a mai fost publicat de Essex House. O altă trilogie, avîndu-i drept eroi pe Lord Grandrith şi pe Doc Caliban, cuprinde romanele* „A Feast Unknown” *(Neştiuta sărbătoare; 1969),* „Lord of the Trees” *(Stăpînul copacilor; 1970) şi* „The Mad Goblin” *(Spiriduşul nebun; 1970).*

Opera care i-a adus lui PJF cea mai mare popularitate este

ciclul „Riverworld” (Lumea Fluviului), cuprinzând romanele „To Your Scattered Bodies Go” *(Întoarceţi-vă la trupurile voastre răzleţite; 1971),* „The Fabulous Riverboat” *(Vaporul fabulos; 1971),* „The Dark Design” *(Proiectul sumbru; 1977) şi* „The Magic Labyrinth” *(Labirintul vrăjit; 1980), ca şi culegerea de povestiri* „Riverworld and Other Stories” *(Lumea Fluviului şi alte povestiri; 1979). Primul dintre romane a fost încununat cu Hugo 1972. Plasîndu-şi acţiunea pe o planetă unde întreaga rasă umană a fost resuscitată pe malurile unui fluviu lung de cîteva milioane de kilometri, ciclul narează aventurile unor personaje „istorice” ca Richard Burton, Mark Twain, Jack London şi mulţi alţii. PJF imaginează (şi dezvăluie abia în al patrulea volum) o explicaţie raţională, din punct de vedere s.f., pentru această situaţie fantastică, dar cărţile au şi un interesant substrat filosofic.*

În cursul anilor '70, scriitorul a înmănuncheat operele sale (şi pe cele ale multor altor autori) într-o vastă mitologie personală. O bună parte a acestei antologii este ilustrată într-un conglomerat eterogen de proze, reunite în ceea ce a fost numit ciclul „ Wold Newton Family” (Familia din Wold Newton), premisa fiind că un meteorit care s-a prăbuşit lîngă Wold Newton, în Anglia secolului al XVIII-lea, a iradiat mai multe femei însărcinate şi în urma acestui fapt a apărut o familie de supraoameni mutanţi — o familie din care fac parte Sherlock Holmes, Doc Savage, Tarzan şi alţii.

Un alt serial, iniţiat de PJF în 1975, „Greatheart Silver”, *cuprinde pastişe în stilul povestirilor din revistele* pulp *ale anilor '30; dintre acestea, cele mai reuşite sînt* „Showdown at Shootout” *(Răfuială la Shootout; 1975),* „The Secret Life of Rebecca of Sunnybrook Farm” *(Viaţa secretă a Rebeccăi de la Ferma Sunnybrook; 1975) şi nuvelele din volumul* „Greatheart Silver”, *apărut în 1982.*

În anii din urmă, PJF a început să scrie sub o mulţime de pseudonime. „Venus on the Half-Shell” *(Venus in semicochilie) de Kilgore Trout (1975) este opera sa (numele fiind împrumutat de la cunoscutul personaj — scriitor de s.f., talentat dar lipsit de succes — creat de Kurt Vonnegut Jr.), la fel ca şi o serie de povestiri, publicate mai ales în reviste, de „autori” ca Paul Chapin, Harry Manders, Rod Keen, Maxwell Grant sau Jonathan Swift Somers III. Serialul în patru episoade* „Stations of the

Nightmare*" (Staţii pe ruta coşmarului; 1974— 75) introduce personajul Le o Queequeg Tincrowdor, scriitor de s.f., care, un an mai tîrziu, apare drept „co-autor" al povestirii „*Osiris on Crutches*" (Osiris în cîrje; 1976). Pentru cei ce gustă asemenea mistificări, opera lui PJF este un adevărat deliciu.*

*Celelalte cărţi semnate de PJF sînt culegerile „*Strange Relations" *(Relaţii stranii; 1960),* „The Alley God" *(Zeul aleilor; 1962),* „The Celestial Blueprint and Other Stories" *(Planul celest şi alte povestiri; 1962),* „Down in the Black Gang" *(Jos, în sala maşinilor; 1971),* „The Book of Philip José Farmer" *(Scrieri alese; 1973),* „Father to the Stars" *(Părintele stelelor; 1981),* „The Purple Book" *(Cartea purpurie; 1982) şi romanele* „The Cache of Outer Space" *(Ascunzătoarea din spaţiu; 1962),* „Tongues of the Moon" (Graiurile Lunii; 1964), „Jesus on Mars" *(Isus marţianul; 1898), „*Unreasoning Mask" *(Masca fără judecată; 1982) şi* „A Barnstormer in Oz" *(Actor ambulant în Oz; 1982).*

(după *The Science FIction Encyclopedia,* edited by Peter Nicholls, New York, Doubleday — Co., 1979)

NOTA: Traducerile titlurilor au un caracter pur orientativ şi nu reprezintă versiuni definitive (IOB)